

BELEIDSNOTA 2024-2029 ZEEVISSERIJ EN AQUACULTUUR

Ingediend door mevrouw Hilde CREVITS,

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams
minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid,
Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale
economie en Zeevisserij

I. INHOUDSOPGAVE

I.	Inhoudsopgave2
II.	Inleiding door de minister3
III.	Samenvatting5
IV.	Omgevingsanalyse.....6
V.	Overkoepelende strategische doelstellingen 18
1.	Een moderne, laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor ondernemingen in de primaire sector 18
2.	Een richtinggevende visie op duurzame ontwikkeling van de Vlaamse visserij. 19
VI.	BELEIDSVELD I: Landbouw en zeevisserij21
1.	Inhoudelijk structurelement: Visserij en aquacultuur21
1.1	Prestatie-indicatoren.....21
1.2	SD 1 Een leefbare, bloeiende en moderne visserij- en aquacultuursector als essentiële schakel binnen een sterke ketenwerking.....22
VII.	BELEIDSVELD II: Promotie landbouw, tuinbouw en zeevisserij28
1.	Inhoudelijk structurelement 1 : Promotie zeevisserij28
1.1	Prestatie-indicatoren.....28
1.2	SD 2 Lekker van bij ons.....28
VIII.	Lijst afkortingen30
IX.	Bijlage: uittreksel uit de regelgevingsagenda31

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Vlaanderen heeft een kleine maar hoogst dynamische zeevisserij en de bedrijven in de keten zijn vooral KMO's. Dankzij voortdurende innovatie, veel vakmanschap en ondernemerszin voorziet deze sector de Vlaming van een stabiele aanvoer van verse, lokale en duurzaam gevangen visproducten het hele jaar rond. Ook onze vissers dragen bij aan de voedselzekerheid en geven met hun visserijactiviteiten vorm aan het typische karakter aan onze kustgemeenschap, de lokale economie en het kusttoerisme. En dat willen we ook in de toekomst garanderen.

Want voldoende gezond en kwalitatief voedsel ter beschikking hebben is een basisbehoefte waarvoor we liever niet afhankelijk zijn van derde partijen. Vis en visproducten hebben een belangrijke plaats in een evenwichtig en gezond dieet. Ze leveren ons goede vetten, eiwitten, vitaminen en mineralen. Mensen die regelmatig vis blijken een lager risico te hebben op hartaanvallen, beroertes en overlijden door hartziekten.

Vanuit de wetenschap dat er in Vlaanderen tot 2070 jaarlijks 24.000 voedselconsumenten bijkomen, moeten we onze Vlaamse visserij dan ook koesteren en waarderen als belangrijke schakel in onze voedselvoorziening. En daartoe is een proactief en toekomstgericht beleid op maat van onze visserij, nodig.

Want de context waarin vandaag gewerkt moet worden, is allesbehalve evident. Denk aan de uitgebreide Europese regelgeving waaraan de visserijketen moet voldoen, maar evenzeer aan de vele externe en onvoorziene omstandigheden waarmee de visserij te kampen heeft. Zo zijn onze vissers ook actief in de Britse en Noorse wateren, hetgeen steevast bijkomende onderhandelingen en uitdagingen met zich meebrengt waarvan de uitkomst vaak onzeker is.

Ook de naweën van de Brexit blijven voor woelige wateren zorgen. Zo is de toegang tot Britse wateren na 2026 onzeker en vragen de bijkomende administratieve vereisten en verminderde vangstmogelijkheden voortdurende aandacht en flexibiliteit van de sector en het beleid. Ik zal mij op het Europese niveau dan ook actief inspannen om de belangen van onze visserijsector te verdedigen en hiervoor bondgenoten zoeken bij landen met gemeenschappelijke belangen. Mijn bijzondere aandacht zal blijven gaan naar de onderhandelingen van de vangstmogelijkheden met derde landen.

De Vlaamse visserij kijkt dan ook tegen een drievoudige uitdaging aan die ook de rode draad vormt binnen mijn beleidsnota 2024-2029. Het gaat om:

1. De toegang tot viswateren blijven garanderen.
2. Een verdere verduurzaming, digitalisering en innovatie van de sector die de hele maatschappij ten goede komen.
3. Aandacht voor en aanpak van de sociale uitdagingen waarmee het beroep van visser te kampen heeft.

Maar ook een aantal overkoepelende strategieën zoals van 'zee tot bord' (*farm to fork*), de *Green Deal* en de bescherming van onze zeeën en oceanen, hebben een sociaaleconomische impact op de sector en leiden tot bijkomende uitdagingen. Die uitdagingen hebben zowel betrekking op de ruimtelijke toegang, het multifunctioneel

gebruik van de marine gebieden als noodzakelijke aanpassingen van technieken en activiteiten. We moeten de impact van deze maatregelen dan ook voldoende onderzoeken en meenemen in het Vlaamse en Europese beleid.

Ook energie-efficiëntie is een thema dat aan belang wint, zowel vanuit ecologisch als vanuit economisch oogpunt. De verdere implementatie van het Belgisch programma voor het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) biedt op dat vlak opportuniteiten om de investeringsplannen van reders kracht bij te zetten. Deze Europese middelen evenals de Vlaamse cofinanciering zijn van cruciaal belang voor het verhogen van de weerbaarheid en duurzaamheid van onze Belgische zeevisserij- en aquacultuursector.

Het Belgisch programma zal als financieel instrument de nodige middelen bieden om de doelstellingen van het Europees Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) na te streven, met aandacht voor de lokale uitdagingen. Een stabiele toelevering is immers een noodzakelijke voorwaarde voor de goede werking van onze volledige visserijketen, maar ook van de tewerkstelling aan land die hier rechtstreeks afhankelijk van is.

Een nauwe samenwerking tussen visserij en wetenschap is essentieel om al deze uitdagingen efficiënt aan te pakken. Zo kan een digitale transitie met een focus op een verbeterde dataverzameling ons de nodige kennis geven over de rijkdom van visgebieden en zo het visserijbeheer optimaliseren. Ik geloof op dit punt sterk in de verdere ontwikkeling van precisievisserij, waar we op basis van actuele data inspelen op de vangstmogelijkheden in de verschillende gebieden en kwetsbare zones afdoende beschermen. Deze dataverzameling kan eveneens de basis vormen voor een doordachte ruimtelijke planning.

Ik blijf ook mijn schouders zetten onder het label 'Visserij Verduurzaamt' waarmee we van elke partij vis aantonen dat er een minimale duurzaamheidsgrens behaald is en de visser actief meewerkt aan het optimaliseren van de duurzaamheid. We willen het bestaande erkenningssysteem daarom verder uitrollen tot bij de consument.

Last but not least moeten we ook de opleiding tot en het beroep van visser ondersteunen en koesteren. Want geen visserij zonder vissers! En dat geldt bij uitbreiding voor elke tewerkstelling in de keten. Werken in de sector moet dan ook aantrekkelijk blijven, ook voor nieuwe generaties, door onderwijs en opleidingen dicht bij het werkveld te brengen, door de instroom te stimuleren en door laagdrempelige bijscholingen te garanderen op elk moment van de loopbaan.

Maar alles begint en eindigt bij de consument, u en ik. We moeten dan ook in woord en daad onze lokale visserijproducten, onze tong, onze pladijs, onze 'crevetten' ... blijven aanprijzen bij de Vlaming als een gezonde, lekkere en duurzame klassieker op het weekmenu. Ik zal in elk geval ook de komende zes jaar met hart en ziel jullie ambassadeur zijn.

III. SAMENVATTING

Vlaanderen heeft een kleine maar dynamische zeevisserij. De verschillende bedrijven die werkzaam zijn in de keten zijn vooral KMO's, die dankzij innovatie, vakman- en ondernemerschap de Vlaming blijven voorzien van een stabiele aanvoer van duurzaam gevangen, verse en lokale visproducten. Ik zal op elk niveau of thema onverminderd en proactief het belang van de visserij en aquacultuur als onderdeel van een gezonde voedselstrategie naar voor schuiven en dit vanuit een realistische visie, die ook de werkbaarheid en haalbaarheid op het terrein meeneemt.

De uitdagingen zijn daarbij niet gering. Ook andere wetgevende kaders zoals ruimtelijke planning, natuur, energie of doelstellingen 2050 vereisen onze aandacht en afstemming. De zeevisserij dient daarbij haar positie te consolideren binnen de blauwe economie.

Daar waar de visserij voorheen een historische hoofdgebruiker was van de ruimte op zee, komt de visserij steeds zwaarder in de verdrukking te staan als medegebruiker. Gelet op het belang voor onze strategische voedselvoorziening, een essentiële humane basisbehoefte, zijn we het als overheid aan de bevolking, de sector en onszelf verplicht om de belangenafweging in ruimte- en doelvraagstukken billijk en beredeneerd te maken, waarbij ook ruimte wordt behouden voor de primaire gebruiker (in dit geval de visser).

De internationale component, zeker ook de interactie met derde landen, is uitermate belangrijk voor de Belgische visserij gezien onze activiteit in diverse zeebekkens.

Het gemeenschappelijk visserijbeleid zal de komende jaren door de Europese diensten geëvalueerd worden waarna een bijsturing zal gebeuren. Het is daarbij essentieel dat de uitdagingen en opportuniteiten voor de Vlaamse visserij meegenomen worden

De betrokken stakeholders en overheidsorganisaties dienen gezamenlijke structuren en tools te ontwikkelen om de impact van de activiteiten, de tracering van de visproducten doorheen de keten en de certificatie binnen een uitgebouwde marktwerking te kunnen bewijzen.

Ik zal de samenwerking tussen vissers en wetenschappers faciliteren om kennis te verzamelen over het mariene leven en de impact van vistechnieken en ik ondersteun de vissers om innovatieve technieken verder te integreren.

Ik ondersteun de inzet van middelen uit het EFMZVA voor deze doelstellingen die de sector moeten wapenen voor de toekomst, zowel economisch als sociaal, klimaatgericht of in relatie tot de mariene ruimtelijke planning.

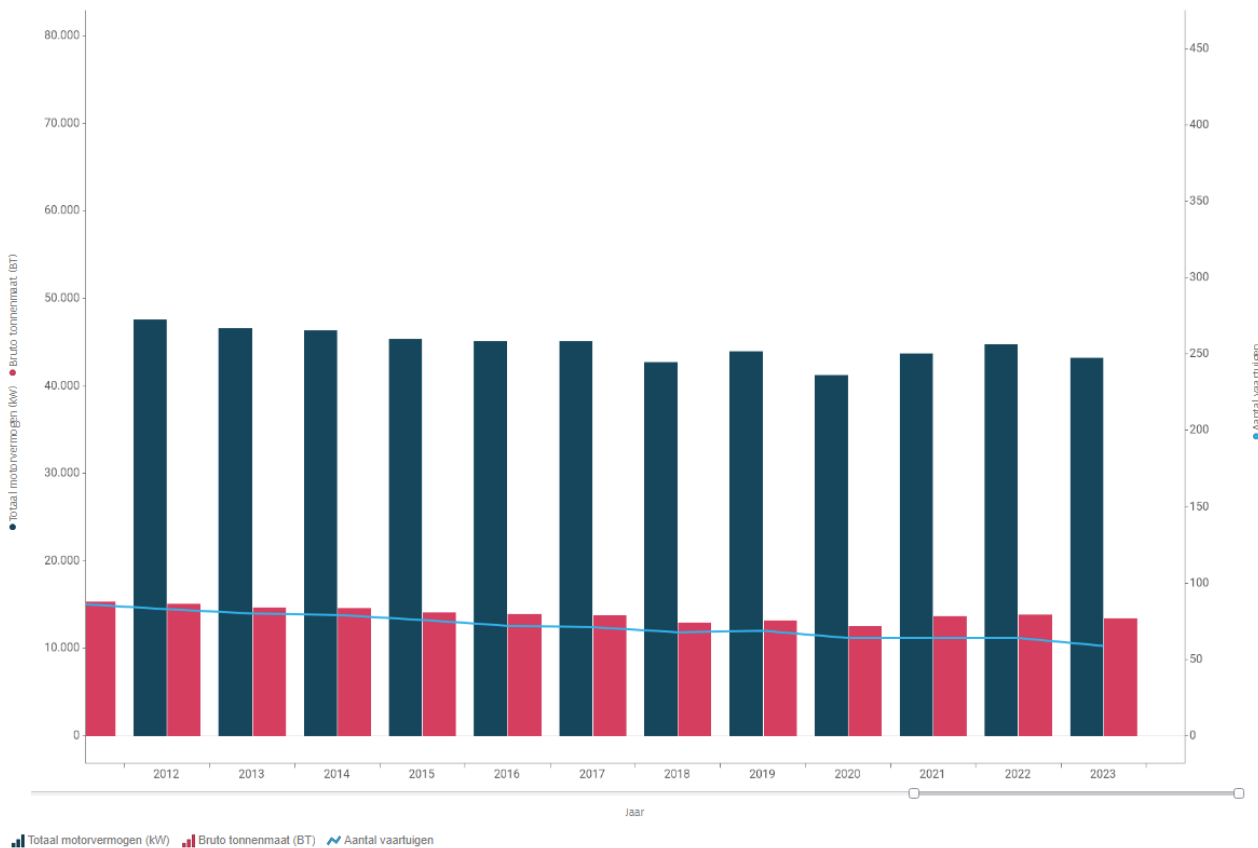
IV. OMGEVINGSANALYSE

Zeevisserij, een kleine sector met potentieel

Eind 2023 bestond de Belgische zeevisserijvloot uit 59 commerciële vaartuigen met een globale capaciteit van 43.190 kilowatt (kW) aan motorvermogen en 13.422 bruto-tonnenmaat (BT). Dat zijn 5 vaartuigen minder dan in 2022: 6 vaartuigen hebben de vloot verlaten, waarbij één vaartuig vervangen werd door een duurzamer schip.

De Belgische vloot wordt stelselmatig kleiner. In 2010 telde de commerciële vloot nog 89 vaartuigen, in 2000 127, in 1990 zelfs 201. In 2009 stopten 11 Belgische vaartuigen in het kader van een stillegplan dat een antwoord bood op de oliecrisis. Anderzijds is het gemiddeld Belgisch vissersvaartuig in de loop der jaren groter geworden en is het nu goed voor 732 kW en 227 BT. In 2000 was dat nog respectievelijk 500 kW en 182 BT binnen een totale vlootcapaciteit van 63.355 kW en 23.054 BT.

Evolutie van de Belgische vissersvloot, aantal vaartuigen en capaciteit (BT en kW) op 31 december van het jaar

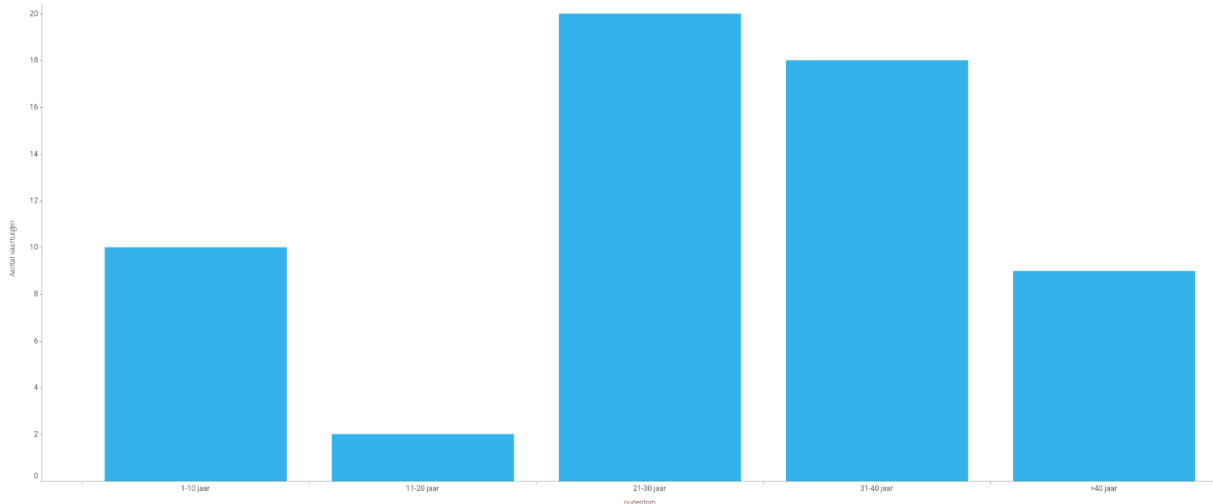

We tellen 32 vaartuigen die deel uitmaken van het groot vlootsegment (vaartuigen met een motorvermogen van meer dan 221 kW) en 27 vaartuigen van het klein vlootsegment (vaartuigen met een motorvermogen van maximaal 221 kW). Ruim 86% van het motorvermogen en 82,5% van de tonnage behoort tot het grote vlootsegment. Het gaat daarbij vooral om boomkorvaartuigen, gespecialiseerd in de vangst van platvissen zoals tong en pladijs. De boomkor geldt als de voornaamste vismethode van de Belgische vloot, al winnen alternatieve visserijtechnieken de laatste jaren aan belang. Het klein vlootsegment bestaat uit kustvissers, vooral gericht op garnalenvangst, en eurokotters die ook verder afgelegene visgebieden opzoeken.

Een Belgisch vaartuig is gemiddeld bijna 27,4 jaar oud. Dankzij de vervangende vernieuwing van de voorbije jaren zijn 10 vaartuigen jonger dan 10 jaar. Het merendeel

van de vaartuigen is tussen 20 en 40 jaar oud. Op de bestaande vissersvaartuigen wordt volop geïnvesteerd in aanpassingen aan vistuig, efficiëntere en innovatieve technieken en veilige en verbeterde werk- en leefomstandigheden. De reders blijven geloven in de vernieuwing van de vloot.

Aantal vaartuigen volgens leeftijdsklasse (situatie december 2023)

Iets meer dan een derde van de actieve Belgische vissersvaartuigen is in buitenlandse handen. Het zijn voornamelijk Nederlandse reders die door de Europese capaciteitsbeperking niet meer konden groeien in eigen land die investeerden in Vlaamse vaartuigen. Alle vissersvaartuigen die onder Belgische vlag varen, moeten aantonen dat ze een daadwerkelijke economische band met de Belgische kuststreek hebben. Dat betekent dat ze verplicht zijn om ten minste 50% van de vangst aan te land en te verkopen in België of ten minste 50% van de bemanning aan te werven in België.

Uit de analyse van 56 boekhoudingen blijkt dat de visserijvloot in 2022 grotendeels positieve bedrijfsresultaten kon voorleggen. Het gemiddelde brutobedrijfsresultaat bedraagt voor het kleine vlootsegment 100.372 euro en voor het grote vlootsegment 270.601 euro.

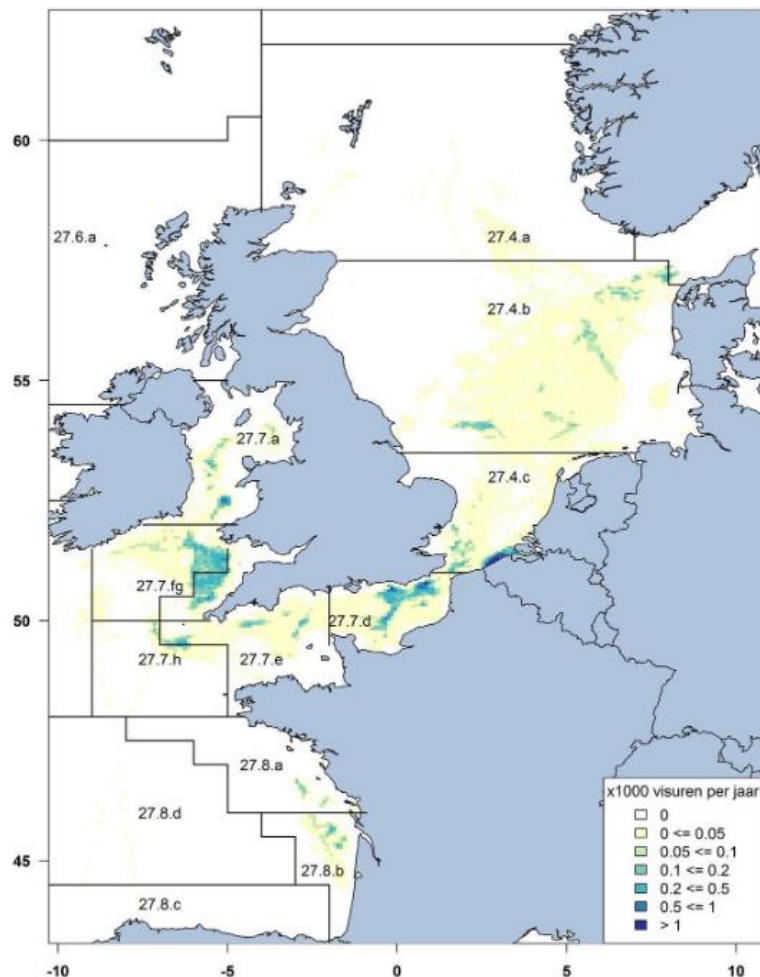
Activiteit van de vissersvloot

De Vlaamse vissersvloot is actief in het eigen zeegebied, in EU-wateren en in wateren van derde landen. De Noordzee, het Oostelijk Kanaal, het Bristol-Kanaal, de Keltische Zee en de Golf van Gascogne zijn de belangrijkste visgronden. De vloot heeft toegang tot de kustwateren van Nederland en heeft in bepaalde stroken historische rechten in de zone van zes tot twaalf mijl van het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Denemarken en Frankrijk. Het Oostelijk Kanaal (zie figuur - 7.d) is in 2022 de belangrijkste visgrond voor de Belgische visserij met een aandeel van 28% van de aanvoer in binnen- en buitenlandse havens. Daarna volgen de Centrale Noordzee (4.b) (18%), Zuidoost-Ierland (7.g) (15%), de Zuidelijke Noordzee (4.c) (13%), de Ierse Zee (7.a) (8%), het Bristol-Kanaal (7.f) (8%) en het Westelijke Kanaal (7.e) (7%). In de andere gebieden werd er in totaal minder dan 1.000 ton opgevisst.

Met een kustlijn van 67 km beslaat het Belgisch deel van de Noordzee ongeveer 3.454 km², een half procent van de oppervlakte van de Noordzee. 1.430 km² behoort tot de territoriale zee (de twaalfmijlszone). De afbakeningen van de territoriale zee en de Exclusief Economische Zone (waarvan de grenzen samenvallen met het Belgisch

Continentaal Plat) zijn met de buurlanden vastgelegd bij onderling verdrag en bevestigd door Belgische wetten. In het Belgisch deel van de Noordzee vissen Belgische vaartuigen, maar ook vaartuigen uit Nederland.

Activiteit van de Belgische visserijvloot in de ICES-gebieden, 2020-2022

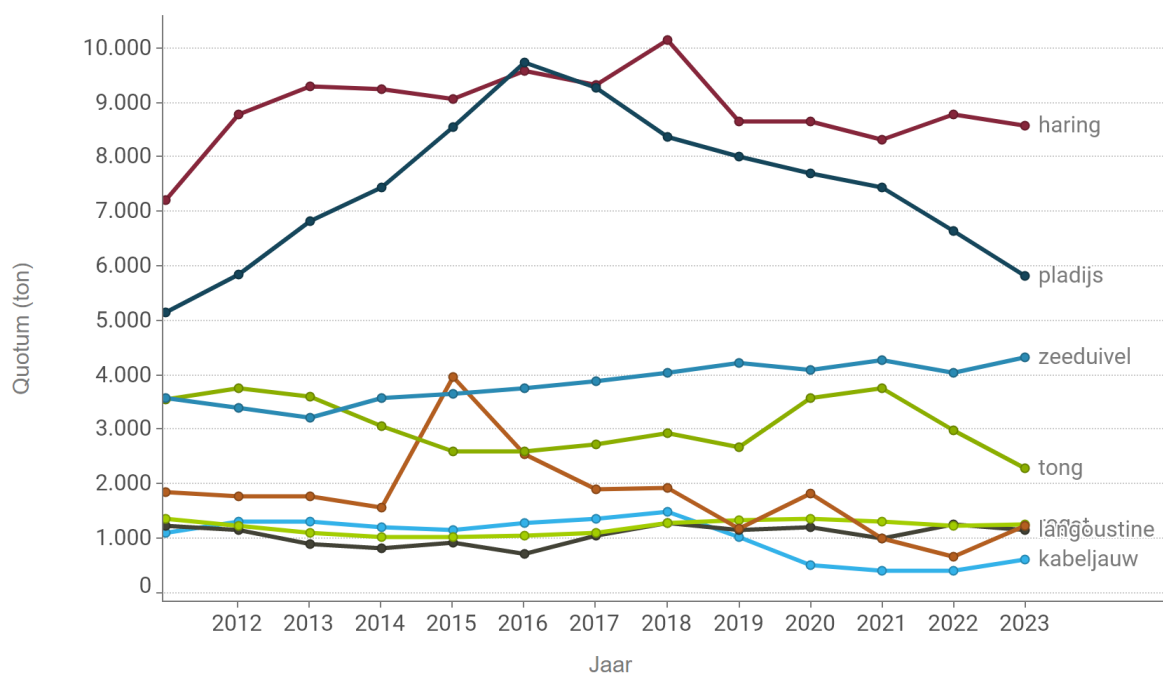
Visquota

Om visbestanden duurzaam te beheren, hanteert de EU een systematiek van vangstquota.

De Belgische commerciële vissersvloot heeft tientallen quota voor verschillende vissoorten ter beschikking, verspreid over verschillende visserijgebieden. Elk jaar in december bepaalt de Raad van Europese visserijministers de vangstmogelijkheden, uitgedrukt in totaal toegestane vangsten en quota, voor het komende jaar. De beslissing is gebaseerd op het wetenschappelijk advies van ICES (International Council for the Exploration of the Sea) en heeft tot doel de bestanden in stand te houden. Er wordt ook een akkoord gesloten tussen de EU, het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen over de totaal toegestane vangsten voor de gezamenlijk beheerde bestanden in de Noordzee.

De toegekende quota voor pladijs zijn sinds 2016 gestaag gedaald, terwijl deze van zeeduivel stijgen. Tong noteerde in 2023 na een eerdere forse stijging, voor het tweede jaar op rij een grote daling. De quota voor kabeljauw gingen er, na een daling, op vooruit.

Initiële quota van een aantal vissoorten, in ton

De effectieve quota verschillen van de initiële quota, want ons land voert in de loop van het jaar quota-uitwisselingen uit met andere landen. Zo kan de Belgische visserij het hele jaar door vissen op de gewenste doelsoorten. Haring is bijvoorbeeld een quotum dat nagenoeg volledig omgeruild wordt met Nederland en Duitsland. In ruil daarvoor geeft Nederland bijkomende quota voor tong en Duitsland voor kabeljauw. Ook van het Verenigd Koninkrijk krijgen we tongquota, in ruil voor onder meer kabeljauw, zeeduivel, heek en makreel. Bij de effectieve quota van de Belgische vloot bestaat de top vijf in 2023 in volume uit pladijs, tong, zeeduivel, rog en langoustines. Bij tong en pladijs liggen de effectieve quota respectievelijk 40% en 13% hoger dan de initiële quota.

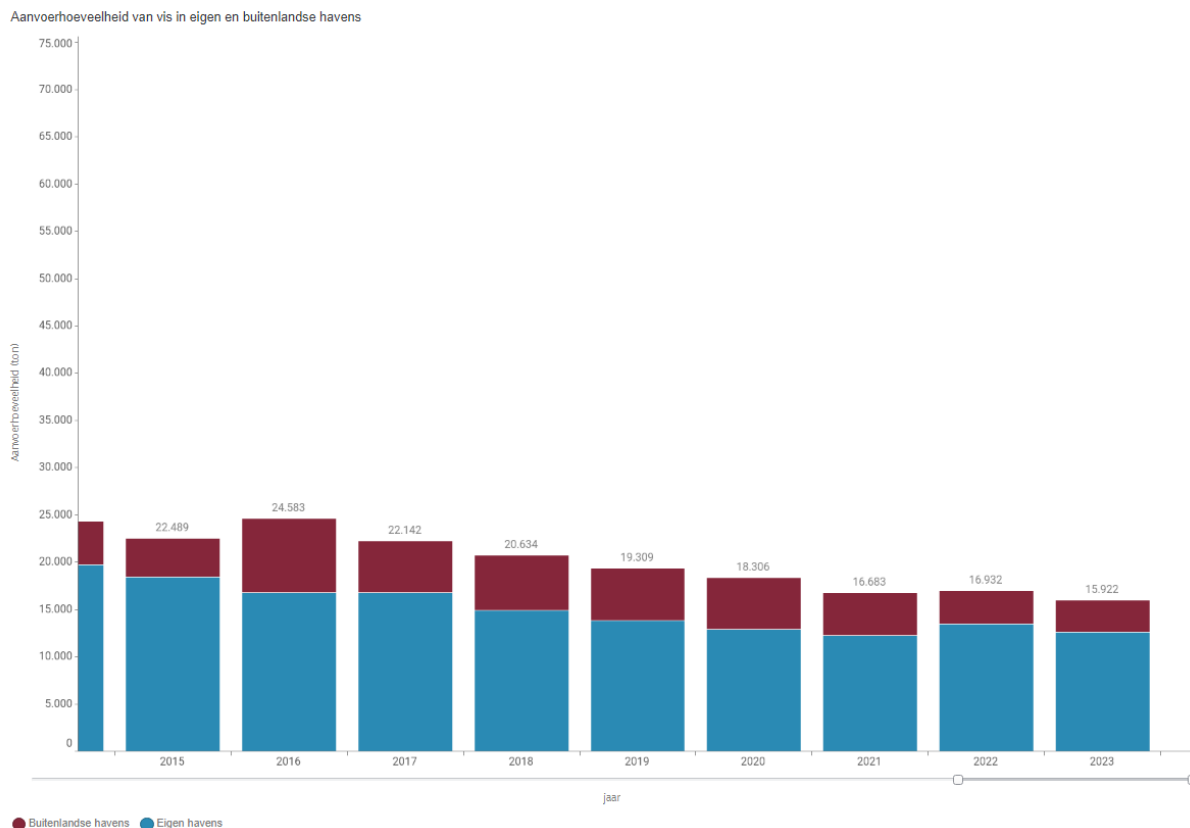
De benutting van de effectieve quota verschilt van vissoort tot vissoort en van jaar tot jaar. Bij tong (74%) ligt die in 2023 dubbel zo hoog als bij pladijs (37%). De onderbenutting van tongquota beperkt zich tot de Noordzee. Kabeljauw, rog en makreel zitten boven de 90%.

Effectieve quota na ruilen, 2023

vissoort	initieel quotum (ton)	overdracht v...	ruil met a...	effectief quotum (ton)	verschil effectief t.o.v. initieel quotum
pladijs	5.806	737	39	6.581	13,0%
zeeduivel	4.325	370	-532	4.163	-4,0%
tong	2.282	350	564	3.196	40,0%
rog	1.251	0	72	1.323	5,0%
kabeljauw	621	0	18	639	3,0%
langoustine	1.154	136	15	1.305	13,0%
haring	8.566	10	-8525	51	-99,0%
sprot	1.226	0	-1014	212	-83,0%

Aanvoer van vis

De totale aanvoer van vis door de commerciële Vlaamse zeevisserij bedraagt in 2023 15.921 ton. De aanvoer hiervan in eigen havens was 12.519 ton, in buitenlandse havens 3.403 ton.

Binnenlandse havens nemen 79% van de aanvoer van de Vlaamse vissersvloot in. Zeebrugge is nummer één met een marktaandeel van 54% en een stabiele aanvoer van 6.798 ton. Oostende klokt af op 44% en 5.507 ton. Nieuwpoort is een kleinere speler met 214 ton, vooral garnalen.

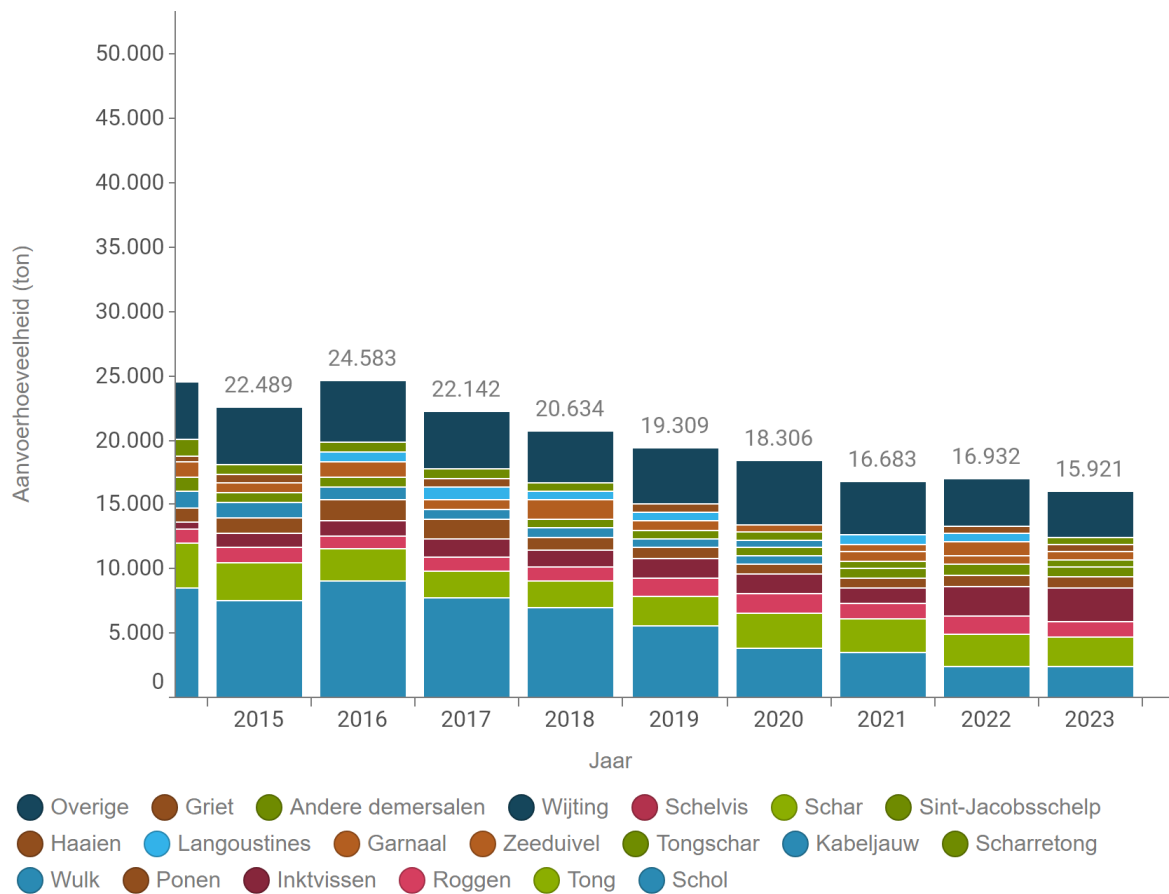
Buitenlandse havens vertegenwoordigen ruim 21% (zo'n 3.402 ton) van de aanvoer van de Vlaamse vissersvloot. In Nederland en Denemarken liggen de voornaamste buitenlandse havens voor onze vloot. Daar werd respectievelijk 1.680 en 1.361 ton aangevoerd. De overige 361 ton wordt afgezet in Spanje.

De Nederlandse havens blijven de belangrijkste buitenlandse havens, met een aandeel van 49% van de totale aanvoer in buitenlandse havens. De aanvoer in Denemarken steeg met 18% en vertegenwoordigt nu 40% van de aanvoer in buitenlandse havens. Het aandeel van de Spaanse havens bleef nagenoeg ongewijzigd op 11%. De beperkte aanvoer die er in de Franse havens nog was, is in 2023 volledig weggevallen.

De Vlaamse visserij is een gemengde visserij en bevist dus meerdere bestanden tegelijk. In 2023 heeft inktvis de meer traditionele vissoorten van de troon gestoten als meest aangevoerde vissoort. Er werd 2.620 ton inktvis aangevoerd (+ 16%). Inktvis heeft hiermee een aandeel van 16,5% in het aangevoerde visvolume. Op plaats 2 en 3 vinden we schol en tong met beide een aandeel van ongeveer 14% in het aangevoerde visvolume. In 2023 werd evenveel schol aangevoerd als in het voorgaande jaar (2.314 ton). De aanvoer van tong, de nummer 1 van 2022, daalde met 7,5% tot 2.260 ton. De top tien wordt vervolledigd door roggen, ponen, scharretong, zeeduivel, tongschar, haaien en Sint-Jacobsschelp.

Ten opzichte van 2022 zien we twee nieuwkomers in de top tien: de tongschar (+25%) en de Sint-Jacobsschelp (+21%).

Aanvoerhoeveelheid vis per jaar

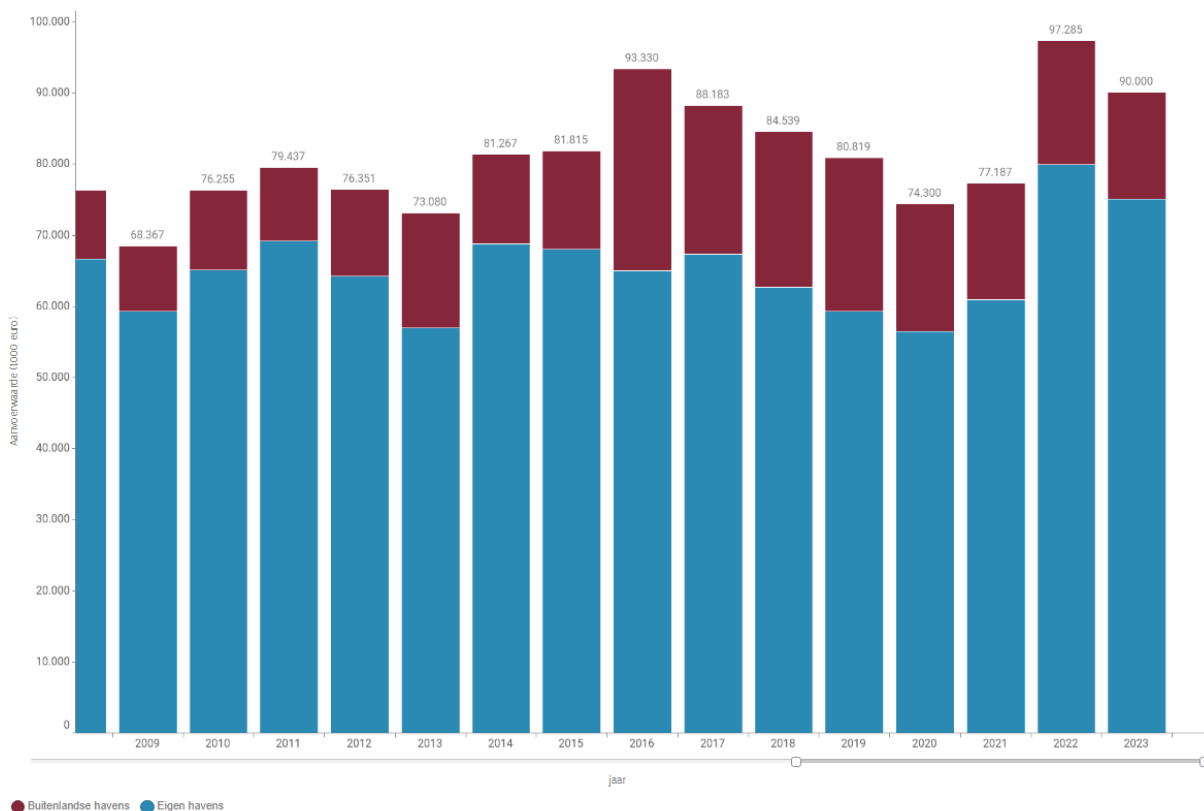

Aanvoerwaarde van vis

De Vlaamse visserij is in 2023 goed voor een totale aanvoerwaarde van 90 miljoen euro. Op het vlak van waardecreatie blijft tong de voornaamste vissoort met 44% van de totale aanvoerwaarde.

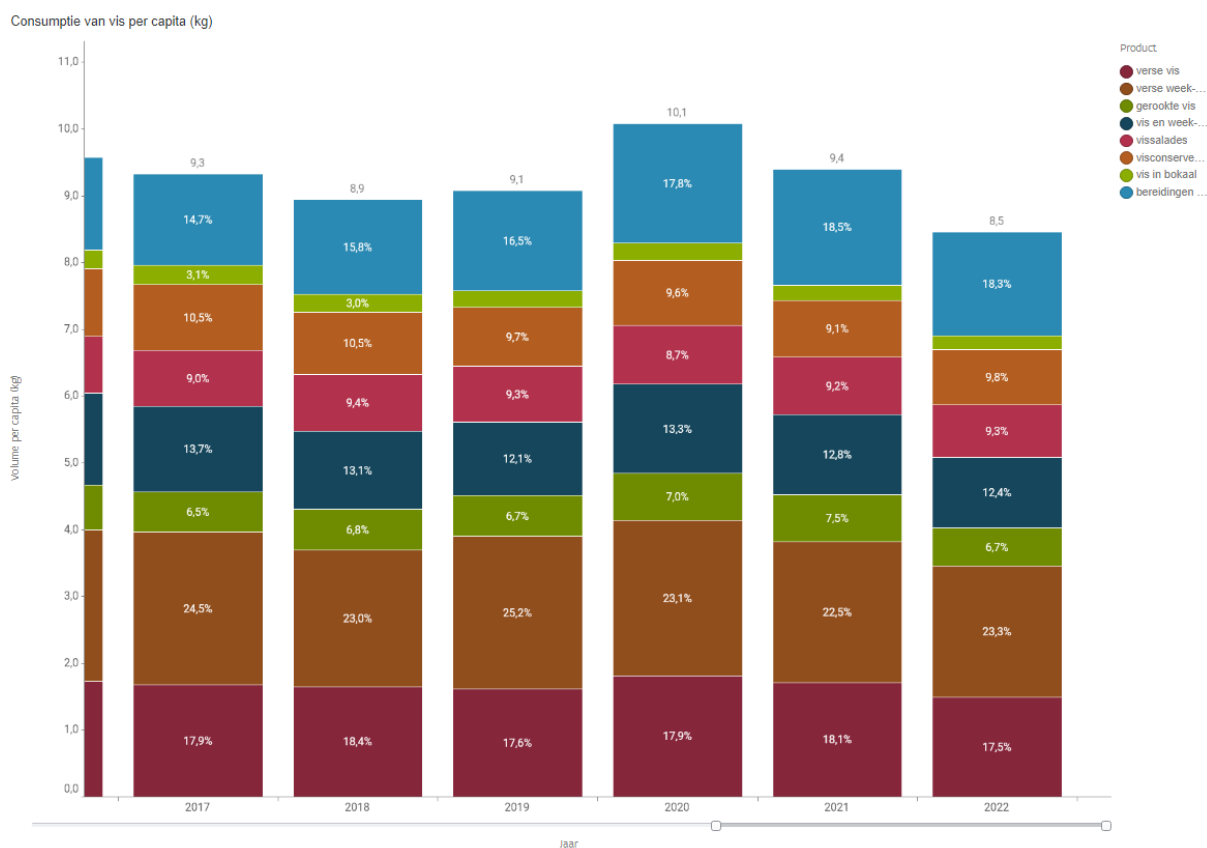
De aanvoerwaarde in Belgische havens bedroeg 75 miljoen euro, wat goed is voor ruim 83% van de totale besomming van de vloot. In buitenlandse havens is de aanvoerwaarde 15 miljoen euro. De aanvoerwaarde in buitenlandse havens vertegenwoordigt net geen 17% van de totale aanvoerwaarde. De Nederlandse havens nemen met 8,1 miljoen euro 54% van de aanvoerwaarde in het buitenland voor hun rekening. Daarna volgen Denemarken (36%) en Spanje (9%).

Aanvoerwaarde van vis in eigen en buitenlandse havens

Consumptie van visproducten

Op basis van een panel van 5.000 huishoudens berekende het marktonderzoeksinstituut GfK Belgium, in opdracht van VLAM, het thuisverbruik van de Vlaming (VLAM, 2023). De Vlaming consumeert thuis gemiddeld 8,5 kg visproducten, waarvan 3,4 kg verse vis en week- en schaaldieren, 0,6 kg gerookte vis en 1,0 kg diepgevroren vis en week- en schaaldieren. De rest komt in 2022 op rekening van vissalades (0,8 kg), visconserven (0,8 kg), vis in bokaal (0,2 kg) en bereidingen op basis van vis en week- en schaaldieren (1,6 kg). Tegenover 2021 is het thuisverbruik met 10% gedaald. Alle categorieën verliezen terrein. Tegenover het COVID-jaar 2020 is de consumptie zelfs met 16% verminderd.

Aan het thuisverbruik van visproducten besteedt de Vlaming in 2022 gemiddeld 123 euro. Verse vis en week- en schaaldieren nemen daarvan 51 euro in. Andere belangrijke categorieën: bereidingen (20 euro), diepgevroren visproducten (15 euro), gerookte vis (14 euro), vissalades (12 euro), visconserveren (8 euro) en vis in bokaal (2 euro). Bij de verse producten consumeert de Vlaming in volume meer week- en schaaldieren (2,0 kg) dan vis (1,5 kg), maar hij besteedt meer geld aan vis (30 euro) dan aan week- en schaaldieren (20 euro).

Op langere termijn is het thuisverbruik van visproducten afgenomen. Het volume per capita slinkt met 18% tegenover 2014. De daling laat zich het sterkst voelen bij diepvries, conserven en bokaal. Bereidingen en vissalades hebben het best standgehouden, wat te maken heeft met de gemakstrend. Mogelijk spelen de gestegen visprijzen een rol bij de vermindering van de totale visconsumptie. De bestedingen stijgen in dezelfde periode met 4%.

Zalm en kabeljauw zijn in 2022 samen goed voor de helft van de consumptie van verse vis. Zalm tekent voor 30% van het geconsumeerde volume aan verse vis, kabeljauw voor 21%. Daarna volgen jonge haring/maatjes (6%), pangasius (4%), tong, schelvis en roodbaars (elk rond de 3%). De categorie van de schaal- en weekdieren wordt gedomineerd door mosselen, met een aandeel van 69,5%, en grijze garnalen, met 11,5%. Surimi staat op de derde plaats met een aandeel van 9%. Bij diepvriesvis nemen zalm (28%) en kabeljauw (24%) eveneens het grootste aandeel in, vóór pangasius (15%) en koolvis (11%). Bij schaal- en weekdieren in diepvries zijn scampi (68%) het populairst, vóór inktvis (8%).

Op basis van het aantal kopende gezinnen is gepelde grijze garnaal in 2022 het populairste verse visserijproduct. 50% van de gezinnen koopt garnalen. Daarna volgen zalm met 47%, mosselen met 45%, kabeljauw met 37%, surimi met 26%, jonge haring met 22% en scampi's met 21%. Tong en schol stranden respectievelijk op 8% en 7%.

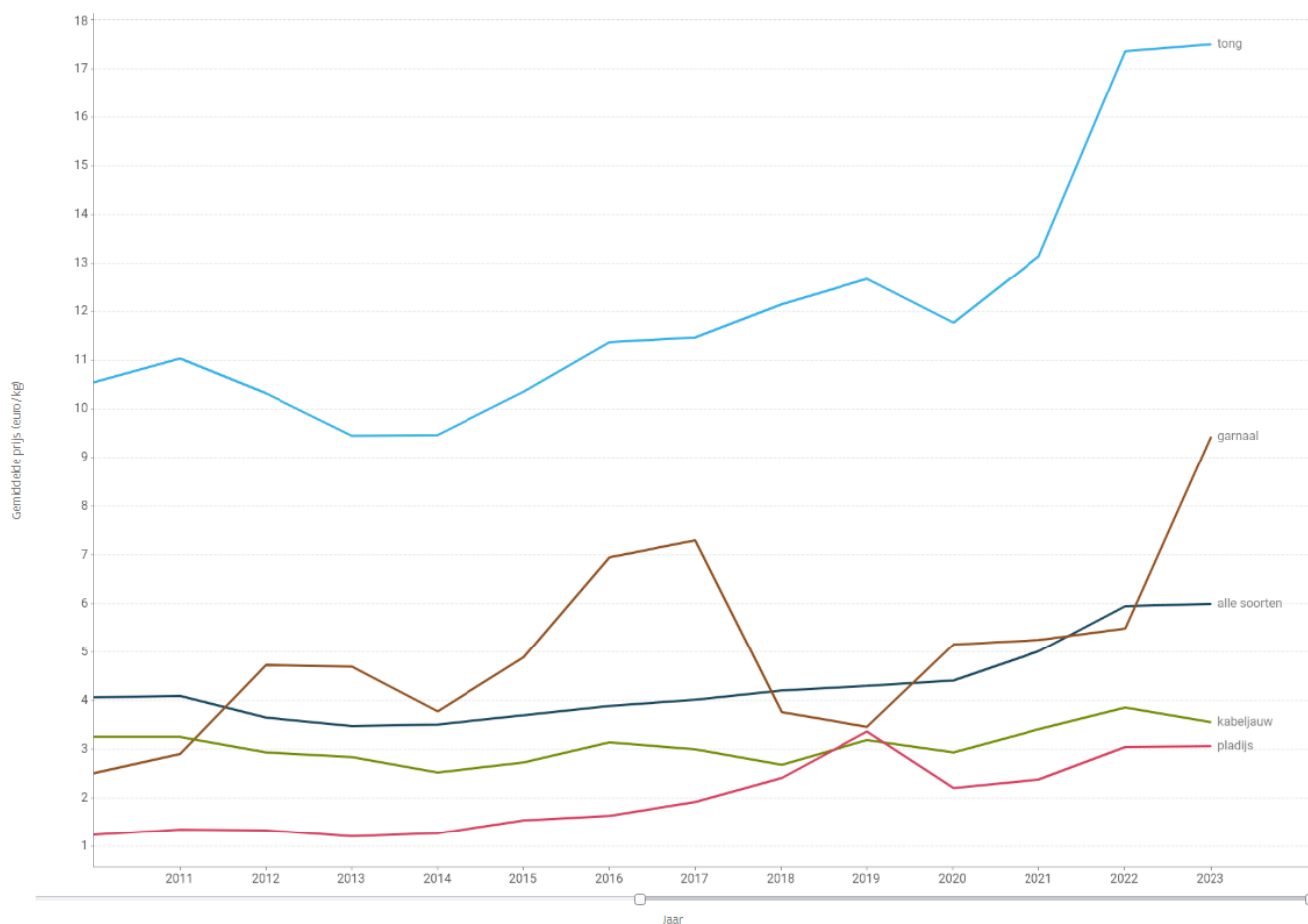
Het buitenshuisverbruik van vis is geeft ons een heel ander beeld en is aanzienlijk groot. 48% van de keren dat we in 2022 vis of zeevruchten aten, was op restaurant, op het werk of op school, bij familie en vrienden, of op een andere plaats. Kabeljauw, mosselen en garnaalkroketteren zijn typische restaurantproducten.

Uit een Europese vergelijking blijkt dat België in 2020 boven het EU-gemiddelde zit bij het totale verbruik van vis en zeevruchten in kilogram per hoofd van de bevolking. Portugal voert de ranglijst aan, voor Spanje, Denemarken, Frankrijk, Luxemburg en Italië. Qua bestedingen per hoofd van de bevolking moet België enkel Portugal, Spanje, Luxemburg en Italië laten voorgaan (EUMOFA, 2022).

Jaarlijkse gemiddelde visprijzen

De gemiddelde prijs van alle verkochte vis in Belgische havens bedraagt in 2023 op jaarbasis 5,99 euro per kg. Dit is een stijging van 0,7% tov 2022. Sinds 2018 zitten de prijzen in stijgende lijn, met een beperkte terugval in 2020. Belangrijker dan de algemene gemiddelde prijs is de prijs van de belangrijkste vissoorten. Zo zijn de prijzen voor tong in Belgische havens van groot belang voor de rentabiliteit van de visserij. In 2023 bereikte de tongprijs een nieuwe recordhoogte met een gemiddelde waarde van 17,5 euro per kg (+0,9%). Garnaal deed het ook enorm goed in 2023 met een sterke stijging op jaarbasis van 4 euro per kg naar 9,43 euro per kg (+ 77% tov 2022). Pladijs bleef met 3,06 euro per kg nagenoeg constant, maar zit daarmee op het hoogste niveau ooit. Kabeljauw liet met 3,55 euro per kg een daling noteren.

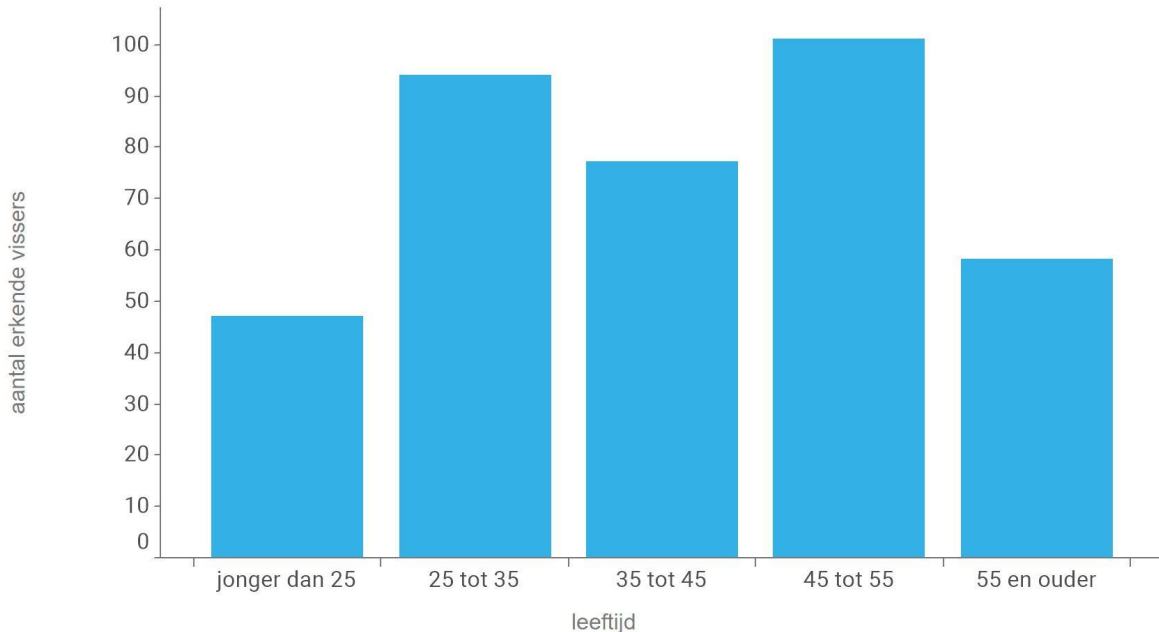
Gemiddelde prijzen van belangrijke vissoorten in Belgische havens

Erkende zeevissers

De visserijsector telt volgens het sociaal secretariaat Besox in 2023 377 erkende zeevissers. De gemiddelde leeftijd is 40,25 jaar. 37,4% van de vissers was op 31 december 2023 35 jaar of jonger. Eén op acht is jonger dan 25 jaar. Het aandeel van de jonge vissers blijft stabiel tegenover het voorgaande jaar. Aan de andere kant van het leeftijdsspectrum is 15,4% ouder dan 55.

Aantal erkende zeevissers per leeftijdsgroep in 2023

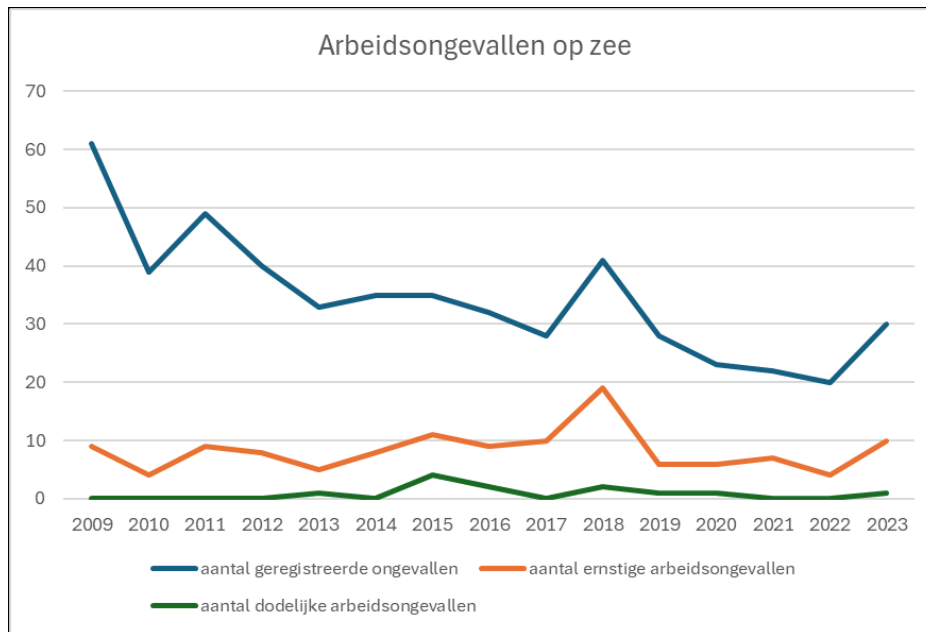

69% van de vissers is Belg, 26% is Nederlander. De overige vissers hebben de Poolse, Roemeense, Spaanse, Portugese of Letse nationaliteit. De vissersstiel blijft een exclusief mannelijk beroep.

Naast de erkende vissers zijn er ook nog zeevissers die een aanvraag tot erkenning hebben ingediend maar nog geen 100 dagen hebben gevaren aan boord van een vissersvaartuig onder Belgische vlag. Op deze wachtlijst staan 146 vissers, die in afwachting van hun definitieve erkenning al als bemanningslid meevaren. Het aantal Belgen en Nederlanders houdt elkaar in evenwicht.

Arbeidsongevallen in de zeevisserij

Het gevaar van het beroep blijkt uit het aantal arbeidsongevallen. Het aantal geregistreerde ongevallen schommelt sinds 2020 net boven de 20 (23 in 2020, 22 in 2021 en 20 in 2022). In 2023 werden er 30 arbeidsongevallen geregistreerd. Onder deze arbeidsongevallen viel zowel in 2020 als in 2023 een ongeval met dodelijke afloop te betreuren.

De visserij probeert haar imago als werkgever te verbeteren door in te zetten op werkzekerheid, veiligheid, flexibiliteit en comfort. In Vlaanderen gelden er heel wat regels om goede werkomstandigheden aan boord te garanderen en de veiligheid te optimaliseren. Een voorbeeld daarvan is de investering van de overheid en de sector in een 'Man over boord'-systeem, dat een drenkeling zowel overdag als 's nachts onmiddellijk kan lokaliseren aan de hand van een detectiesysteem dat verwerkt is in het reddingsvest van elk bemanningslid. Wanneer iemand in het water valt, gaat binnen de vijf seconden aan boord een alarm af. Ook Previs, een project van het Zeevissersfonds, promoot een preventief beleid voor veiligheid en gezondheid aan boord van vissersvaartuigen.

In de visserijsector worden investeringen op vissersvaartuigen die betrekking hebben op 'gezondheid en veiligheid' vanuit het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector (FIVA) en vanuit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA), gesubsidieerd. In 2023 hadden 15,38% van de betoelaagbare investeringen op vissersvaartuigen betrekking op 'gezondheid en veiligheid'. Dat is goed voor een totaal betoelaagd investeringsbedrag van 115 554,84 euro.

Aquacultuur

Ondanks onze stevige traditie in aquacultuuronderzoek aan onze universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten zoals het ILVO, is de Belgische aquacultuursector in economisch opzicht zeer beperkt. Eurostat raamt de totale Belgische productie in 2022 op 243 ton levend gewicht ter waarde van 1,7 miljoen euro.

België is een netto-importeur van aquacultuurproducten. In 2022 heeft de aquacultuur wereldwijd voor het eerst in de geschiedenis de visvangst overtroffen als belangrijkste producent van aquatische producten. Aquacultuur is een van de snelst groeiende sectoren voor voedselproductie in de wereld en kan een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzame eiwitproductie en -consumptie. Momenteel wordt ongeveer 90% van de aquacultuurproducten in de wereld geproduceerd in Azië.

In haar *Green Deal*, gespecificeerd in de *'Farm to Fork strategy'*, erkende de vorige Europese Commissie de belangrijke rol die aquacultuur speelt in de Europese voedselzekerheid, duurzame groei en werkgelegenheid. Om de productie in de EU aan te moedigen, publiceerde ze daarom in 2021 de *'Strategic guidelines for a more sustainable and competitive EU aquaculture for the period 2021 to 2030'*.

In Vlaanderen startten er de voorbije jaren een aantal innovatieve bedrijven op voor de kweek van vis, schaal- en schelpdieren, micro-algen en zeewier voor menselijke consumptie. Het Vlaams Aquacultuurplatform (VAP) speelt met haar strategische stuurgroep (SSAQ) een belangrijke rol in het strategisch overleg tussen onderzoek, producenten en beleid. Er werd gezamenlijk een Nationaal Strategisch Plan Aquacultuur opgemaakt voor de periode 2021-2030, met de ambitie om de productie uit te breiden. Op Europees niveau is er nood aan een gelijk speelveld. Een gunstig ruimtelijk beleid voor aquacultuur, zowel op land als op zee, en de vorming van een positief imago over Vlaamse aquacultuur aan de vraagzijde kunnen zorgen voor de ontwikkeling van een welvarende, duurzame en diervriendelijke aquacultuursector.

V. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Een moderne, laagdrempelige en klantvriendelijke overheid voor ondernemingen in de primaire sector

Toegankelijke digitale dienstverlening

Als overheid streven we er naar om de dienstverlening aan de diverse klant-types maximaal toegankelijk aan te bieden. Het gros van de klanten betreffen de primaire producenten, maar daarnaast gaat o.m. het om intermediairen (advieskantoren, organisaties, ...), verenigingen, en zo verder.

Informatie wordt op een eenvoudige, eenduidige en makkelijk vindbare manier aangereikt. Digitale interactie is daarbij de standaard omdat dit voor alle partijen voordelen biedt.

Concreet neem ik hiertoe volgende initiatieven:

- Voor nieuwe/vernieuwde beleidsaspecten en processen wordt de stem van de klant optimaal en van bij conceptie van beleid meegenomen bij de ontwikkeling. We hebben hierbij ook oog voor de uitvoerbaarheid van het beleid, zowel naar de klant toe op het terrein als naar de kost voor de overheid.
- Klantenervaring en -tevredenheid worden periodiek gemeten om bestaande procedures en interacties te verbeteren.
- Een multikanaals-contactcenter stimuleert klanten tot digitale zelfredzaamheid, wat evenwel niet uitsluit dat humane interactie (telefoon, chat,...) mogelijk blijft.
- De selfservice-klantenkanalen (e-loket, websites,...) worden in de toekomst mobielvriendelijk.

Overbodige regeldruk en administratieve lasten wegwerken

In een steeds complexer wordende maatschappij nemen de verwachtingen ten aanzien van ondernemingen stelselmatig toe. Het valt niet te ontkennen dat er (zeer) veel regels en lasten voor een individuele onderneming in de agrovoedselketen bestaan. De vraag stelt zich of al deze lasten in verhouding staan tot de doelen die ze wensen te bereiken.

Ten opzichte van andere economische sectoren speelt dit alles in de primaire sector sterker, omdat het inherent is aan het beroep om met diverse en talrijke regelgeving in aanraking te komen. Men produceert voedsel en de overheid beschouwt het als een kerntaak om via regels de risico's op vlak van voedselveiligheid te borgen, evenals de traceerbaarheid door de keten heen. Men opereert in een open 'zee'-ruimte waardoor er vele raakvlakken zijn met natuur, milieu, klimaat en andere landen. Men onderneemt en verhandelt, waardoor onderhevig aan fiscale regels en bijdragen. Men huurt arbeid in, waardoor men onderhevig is aan arbeidsregelgeving, etc.

Ik engageer me om zowel overbodige regeldruk, als vereenvoudigbare administratieve lasten (als onderdeel van een regeeringsbreed project rond administratieve vereenvoudiging en vermindering regeldruk) en een evenwichtige benadering van controle en handhaving waar zeevissers en aquacultuurondernemingen bij het uitoefenen van hun beroep mee in aanraking komen, in kaart te brengen, te evalueren (o.a. mate van overbodigheid en vereenvoudigbaarheid in relatie tot de beoogde doelen van het betrokken beleid) en te

toetsen aan het gelijk speelveld ten opzichte van de ons omringende Europese lidstaten. Deze vereenvoudiging zal geen afbreuk doen aan het milieubeschermingsniveau en het mag de doelafstand niet vergroten. Vervolgens zal ik in het eerste jaar van de beleidsperiode een actieplan hierrond opstellen. Ik zal daarbij in het bijzonder aandacht hebben voor het cumulatieve samenspel van diverse regelgevingen.

Datagedreven overheid

Het belang van data zal de komende jaren verder toenemen, zowel voor de private ondernemingen als voor de overheid zelf.

Datagedreven overheidsbeleid en -processen maken goed onderbouwde keuzes en beslissingen én hebben het potentieel om de administratieve lasten voor zowel de sector als de overheid te verlagen.

Voortbouwend op de datastrategie van het Agentschap Landbouw en Zeevisserij, neem ik hiertoe volgende initiatieven:

- Maximaal gebruik van externe en interne databronnen op basis van het 'only once'-principe;
- Invoering van een *data governance*-raamwerk om de realisatie van de datastrategie aan te sturen en op te volgen;
- Datavalorisatie, -analyse en -visualisatie ten voordele van beleid én sector;
- Aanwenden van AI-technieken, bijvoorbeeld om klanten optimaal te gidsen en te behoeden van kennelijke vergissingen in aanvragen of aangiftes, voor het verbeteren van het visserijbeheer, ...

2. Een richtinggevende visie op duurzame ontwikkeling van de Vlaamse visserij

Het visserijbeleid is verregaand geharmoniseerd over alle EU-lidstaten heen. Die harmonisatie zorgt voor een gelijk speelveld, maar brengt anderzijds ook bezorgdheden met zich mee. De specifieke situatie van de Vlaamse visserijsector en de visserijketen vereist ook specifieke maatregelen en beleidskeuzes.

Het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) zal de komende jaren door de Europese diensten geëvalueerd worden, waarna een bijsturing zal gebeuren. Het is daarbij essentieel dat de uitdagingen en opportuniteiten voor de Vlaamse visserij meegenomen worden in deze besprekingen en dat alle mogelijke drempels in de huidige wetgeving voor een succesvolle transitie worden weggenomen.

Het verder ontwikkelen van de Europese en dus ook de Vlaamse visserij en aquacultuur zal moeten gebeuren in functie van:

- het beschermen van de sectoren tegen externe druk;
- het tegengaan van Europese overregulering en administratieve druk zonder een afbreuk te doen aan het milieubeschermingsniveau en de doelafstand niet vergroten;
- het versterken van de competitiviteit en diversiteit van de sector ;
- een goede opvolging van de visbestanden en het voorkomen van grote schommelingen in het visserijbeheer door gebruik van meer *real time*-gegevens;
- het omarmen van de transitie naar meer duurzaamheid door het volop inzetten op innovatie, met aandacht voor haalbaarheid en de socio-economische context.

Op deze manier zal de visserij- en aquacultuursector het pad van de duurzaamheid verder kunnen bewandelen en een evenwicht vinden in de balans tussen economische, ecologische en sociale duurzaamheid. Data, digitalisering en innovatie vormen, samen met het ondernemerschap van deze dynamische sector, hiervoor onze belangrijkste instrumenten.

Deze evaluatie en hervorming kan ook alleen maar positieve impact hebben als deze gebeuren in samenwerking met de betrokken actoren. Daarom zal ik hiervoor verder in consultatie gaan met strategische adviesorganen zoals de Technische Werkgroep Visserij van de SALV, de Strategische Stuurgroep Aquacultuur, producenten- of brancheorganisatie en de diverse leden van het Convenant voor een duurzame visserij.

VI. BELEIDSVELD I: LANDBOUW EN ZEEVISSERIJ

1. Inhoudelijk structurelement: Visserij en aquacultuur

1.1 Prestatie-indicatoren

Benaming	Aantal rederijen dat investeert in sociale en ecologische duurzaamheid
Definitie	De indicator omvat het aantal goedgekeurde en uitgevoerde steunaanvragen EFMZVA voor wat betreft de actietypes die relevant zijn voor het bevorderen van sociale en ecologische duurzaamheid in de visserijsector. Met name: <ul style="list-style-type: none">• AT 1.1.1 Eco-investeringen aan boord• AT 1.1.2 Sociale investeringen aan boord• AT 1.1.2 Verbeteren energie-efficiëntie en vervanging of modernisering van motoren
Relevantie	De verduurzaming van de visserijsector is een continu streefdoel van het Vlaams visserijbeleid dat tevens onderstreept wordt in het Convenant voor Duurzame Visserij. Door middel van financiële ondersteuning vanuit Vlaanderen (FIVA) en de EU (EFMZVA) worden reders gemotiveerd om de nodige investeringen te verrichten die deze duurzaamheid verhogen.
Berekeningswijze	Via de opvolging van de outputindicatoren van het Belgisch programma EFMZVA 2021–2027 worden het aantal dossiers voor de betreffende actietypes bijgehouden. De indicator zal bijgehouden worden vanaf 2023, het eerste jaar dat het Belgisch programma EFMZVA operationeel is.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks

Benaming	Inzetten op innovatie, onderzoek en samenwerking
Definitie	De indicator omvat het aantal goedgekeurde en uitgevoerde steunaanvragen EFMZVA voor wat betreft de actietypes die relevant zijn voor het bevorderen van de onderzoek en samenwerking. Met name: <ul style="list-style-type: none">• AT 1.1.5 Onderzoek en innovatie in de visserijsector• AT 2.1.3 Onderzoek en innovatie in de aquacultuursector• AT 3.1.1 Gemeenschap geleide lokale ontwikkeling
Relevantie	De verduurzaming van de visserijsector en de ontwikkeling van de aquacultuursector is een continu streefdoel binnen Vlaanderen. Door middel van financiële ondersteuning vanuit Vlaanderen (FIVA) en de EU (EFMZVA) wordt innovatie en samenwerking gestimuleerd.

Berekeningswijze	Via de opvolging van de outputindicatoren van het Belgisch programma EFMZVA 2021–2027 worden het aantal dossiers voor de betreffende actietypes bijgehouden. De indicator zal bijgehouden worden vanaf 2023, het eerste jaar dat het Belgisch programma EFMZVA operationeel is.
Bron	Agentschap Landbouw en Zeevisserij
Meetfrequentie	Jaarlijks

1.2 SD 1 Een leefbare, bloeiende en moderne visserij- en aquacultuursector als essentiële schakel binnen een sterke ketenwerking

Vlaanderen heeft een kleine maar dynamische zeevisserij en de bedrijven in de keten zijn vooral KMO's. Dankzij innovatie, vakman- en ondernemerschap kan deze sector de Vlaming blijven voorzien van een stabiele aanvoer van duurzaam gevangen, verse en lokale visproducten. We hebben hier ook zeker oog voor de visverwerking en de veilingen, als sterke schakels in de keten.

De uitdagingen zijn daarbij niet gering. Naast de verderzetting van het beleid en de ontwikkeling van de visserij zelf, dient de sector ook haar positie te consolideren binnen de blauwe economie. Een visserij-inclusieve ruimtelijke planning is hiervoor nodig. Als overheid moeten we een oordeelkundige afweging maken tussen de verschillende ruimtevragen en inzetten op meervoudig ruimtegebruik, gelet op de schaarse beschikbaarheid van en het toenemend aantal ruimtevragen (o.a. visserij, aquacultuur, recreatie, hernieuwbare energie, natuur, etc...).

Het overkoepelende visserijbeleid, het adviesproces en het visserijmanagement vormen het uitgangspunt voor de implementatie van mijn beleid, waarbij continue evaluatie is aangewezen. Ook andere wetgevende kaders zoals ruimtelijke planning, natuur, energie of doelstellingen 2050 vereisen onze aandacht en afstemming. De internationale component, zeker ook de interactie met derde landen, is gezien onze activiteit in verschillende zeebekkens uitermate belangrijk voor de Belgische visserij.

Daarnaast wordt ook de uitvoering van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB), in al haar facetten, steeds complexer. Een nieuw element dat zich aandient is de digitale tracering. De betrokken stakeholders en overheidsorganisaties dienen gezamenlijke structuren en tools te ontwikkelen om de impact van de activiteiten, de tracering van de visproducten doorheen de keten en de certificatie binnen een uitgebouwde marktwerking te kunnen bewijzen. Dit moet gebeuren in volledige transparantie en in een volcontinu systeem (24/7).

Het doorgroeien van *start up* naar een rendabele productieve ontwikkeling binnen de aquacultuursector blijkt niet vanzelfsprekend. Een sterke omkadering en hoogtechnologische expertise vanuit Onderzoek en Ontwikkeling in onze kenniscentra creëren kansen tot opstart en ontwikkeling van bedrijven, zowel aan land als in zee.

Om deze verscheidenheid aan objectieven en de bijhorende trajecten of acties te stimuleren wordt het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) ingezet, dat samen met het Vlaamse Financieringsinstrument voor de visserij

en aquacultuur (FIVA) via het operationeel programma hieraan uitvoering geeft. Deze werking is zowel uitgebreid als divers. Er werd ook een plaatselijke groep opgericht, bestaande uit een samenwerkingsverband tussen de lokale stakeholders die zich richten op de verdere ontwikkeling van de levensgemeenschap in de kustregio via hun goedgekeurde strategie. Samenwerking met andere nationale financieringsmogelijkheden wordt optimaal nagestreefd. Aanverwante sectoren, versterkende initiatieven of partnerschappen zitten zo mee vervat in de programmatie.

1.2.1 OD 1 Het Europees gemeenschappelijk visserijbeleid, internationaal en horizontale kaders

Het Europees gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) werd herzien in 2013 en momenteel loopt een evaluatie van het GVB door de Commissie. Vlaanderen zet zich actief in in de regionale groepen van de lidstaten zoals de 'Scheveningengroep' (voor de Noordzee) en de 'noord- en zuidwestelijke wateren'-groepen. Hier kan ze aan de hand van gezamenlijke aanbevelingen met andere EU-lidstaten, beleidsvoorstellen doen.

Ook de afgeleide verplichtingen zoals de visserijcontrole, de marktwerking, dataverzameling, maar ook horizontale initiatieven zoals bijvoorbeeld de energietransitie, innovatie en modernisering of de strategie van-zee-tot-bord (*farm to fork*) werden sterk uitgebreid.

Daarnaast hebben ook andere wetgevende kaders een steeds grotere impact op de visserij zoals bijvoorbeeld de Kaderrichtlijn Mariene Strategie, de Natuurherstelwet, het Europees Marien Actieplan of internationale engagements. We zorgen ervoor dat we deze ontwikkelingen van nabij opvolgen en de visserijbelangen hierbij ook steeds meegeven.

Daar waar de visserij voorheen een historische hoofdgebruiker was van de ruimte op zee, komt de visserij steeds zwaarder in de verdrukking te staan als medegebruiker. Gelet op het belang voor onze strategische voedselvoorziening, een essentiële humane basisbehoefte, zijn we het als overheid aan de bevolking, de sector en onszelf verplicht om de belangenafweging in ruimte- en doelvraagstukken billijk en beredeneerd te maken, waarbij ook ruimte wordt behouden voor de primaire gebruiker (in dit geval de visser). In dit verband ondersteun ik de visserij en specifiek ook de kust- en garnalvisserij om geen vaste structuren toe te laten of zones van welke aard dan ook (economische zones of andere activiteiten) in te stellen die de toegang zouden belemmeren. Bovendien wordt de driemijlszone verder gevrijwaard voor kustvisserij. ILVO zal in overleg met de sector blijven zoeken naar de ontwikkeling van nieuwe vormen van kustvisserij en alternatieve verdienmodellen.

Onze visserijactiviteiten zijn sterk verspreid over verschillende zeebekkens en vallen onder de bevoegdheid van zowel buurlanden als van derde landen, voornamelijk het VK (>50%) maar ook Noorwegen. Sinds Brexit wordt het belangrijkste deel van de Vlaamse visserij namelijk in derde landen gevangen, waardoor de onderhandelingen met het VK en Noorwegen zeer belangrijk zijn voor onze vloot. Jaarlijks worden met deze landen de vangstmogelijkheden vastgelegd, maar door hun 'regelgevende autonomie' kunnen zij op hun beurt ook impactvolle maatregelen nemen. Zo heeft het VK unilateraal beslist om mariene beschermde gebieden in het leven te roepen in zones waar voorheen de Vlaamse vloot (beperkt) actief was. Noorwegen heeft unilateraal een ban op de boomkorvisserij ingesteld. Voor dit laatste werd geen enkele wetenschappelijke onderbouwing voorgelegd. Kortom, de internationale akkoorden hieromtrent worden steeds belangrijker, zorgen voor een grote bijkomende complexiteit en houden een risico in voor de noodzakelijke stabiliteit van het visserijbeheer. De algemene, blijvende toegang voor de Belgische

vissersvaartuigen tot de wateren van het VK, met de hernieuwing van het handelsakkoord met het VK in 2026, vormt een prioritair punt binnen ons Europees standpunt. We nemen dit op als een permanente doelstelling in de overlegstructuren en communicaties.

Ik zal op elk niveau of thema onverminderd en proactief het belang van de visserij en aquacultuur als onderdeel van een gezonde voedselstrategie naar voor schuiven, met aandacht voor de werkbaarheid en haalbaarheid op het terrein. Ik zal mij inspannen om contacten te leggen met andere landen om de toegang tot hun wateren hoog op de politieke agenda te houden. In het bijzonder krijgen het behoud van de toegang tot de Britse wateren, alsook billijke afspraken rond visserijbeheer en vangstmogelijkheden post-2026, de grootste prioriteit. In het handels- en samenwerkingsakkoord met het VK was voor visserij immers een transitieperiode voorzien tussen 2021-2026. In deze periode was de toegang tot de Britse 12- en 200-mijlzone verzekerd. Gezien het belang van de Britse wateren voor de Vlaamse vloot zal ik er actief op inzetten dat visserij een integraal onderdeel is van de besprekingen van een mogelijke 'reset' van de Europese relatie met het VK.

De visserij- en aquacultuursectoren moeten kansen krijgen om hun activiteiten, ook op lange termijn, met vertrouwen en zekerheid verder te kunnen zetten, als evenwaardige partner binnen een multifunctionele blauwe economie en in wederzijdse balans met de ecologische objectieven. Ook op het internationale speelveld pleit ik voor een realistische toetsing en toepassing inzake beleid, advies en duurzame ontwikkelingsstrategieën, rekening houdend met de eigenheid en specificiteit van onze Vlaamse vloot. Daarom zal ik ook de evaluatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB), inclusief de Gemeenschappelijke Marktordening, aangrijpen om aanpassingen te vragen die de werkbaarheid op het terrein verhogen. Hierbij heb ik oog voor een langetermijnperspectief voor een duurzame Vlaamse visserij. Ik zal bepleiten dat de Europese wetgeving alle mogelijke handvaten dient te voorzien om een verdere verduurzaming en innovatie van de Vlaamse vloot en het visserijbeheer te realiseren. Ik zal verder streven naar de erkenning van een sterke rol voor de producenten- en brancheorganisaties die, via een sterk productie- en marketingplan, bijdragen tot de realisatie van het GVB alsook aan het verhogen van de rendabiliteit en de concurrentiekracht van de visserijondernemingen.

1.2.2 OD 2 Geïntegreerde, duurzame visserij met het oog op de toekomst

De Vlaamse visserijsector zet in op een steeds verdere verduurzaming van zijn activiteiten, met sterke aandacht voor nieuwe kansen of ontwikkelingsmogelijkheden. Een moderne, innovatieve en aantrekkelijke vissersvloot vormt de basis van waaruit we de initiatieven tot een efficiënte visserij met aandacht voor het mariene milieu, dienen aan te pakken. We beogen een rendabele visserij die meewerkt aan de doelstelling 2030-2050 rond natuurbescherming en -herstel of het meervoudig ruimtegebruik binnen de offshore-energieparken mee vorm geeft. Samenwerking, innovatie en collectieve acties kunnen deze transitie versnellen. Hierbij wordt een breed palet aan onderwerpen aangeraakt zoals vernieuwing, capaciteit van de vaartuigen of steunmaatregelen voor transitie. We evalueren en verfijnen innovatieve vistechnieken die een doorgedreven ontwikkeling van precisievisserij beogen, waardoor gericht gevist kan worden in het kader van een duurzaam visserijbeheer en het vermijden van kwetsbare bodems. We steunen initiatieven voor energie-efficiëntie en -transitie, voor veiligheid en welzijn aan boord. We nemen in overleg met de Vlaamse visserijsector realistische maatregelen om de mariene biodiversiteit te doen herleven en weren uit welbepaalde zones voor bodemintegriteit, die worden beschermd volgens de Europese en internationale wetgeving, bepaalde intensieve bodemberoerende vistechnieken zoals bijvoorbeeld intensieve zegenvisserij en flyshooting

en schadelijke vormen van bodemberoerende visserij. Ik faciliteer hierbij de samenwerking tussen vissers en wetenschappers om kennis te verzamelen over het mariene leven en de impact van vistechnieken en ondersteun de vissers om innovatieve technieken verder te integreren. Bij nieuwe technieken wordt de milieu- en natuurdruk op voorhand onderzocht en gemonitord.

Het veelvoud aan verplichtingen groeit de sector boven het hoofd en de diverse kaders die op een vaartuig allemaal samenkomen, dragen bij tot een groeiende onzekerheid en ongerustheid. De consument verdient (h)eerlijke visproducten - de visserij heeft hierin een cruciale rol te vervullen en verdient dus ook een duidelijke toekomst. Het mag niet zo zijn dat de ene sector het onderspit delft voor een andere sector. Voldoende toegang en ruimte op zee, zeker in de kerngebieden die van levensbelang zijn voor de visserij, moeten gegarandeerd blijven voor de visser en dit zowel op korte als lange termijn.

Om de instroom van medewerkers in de sector aan te moedigen en om via leerplekieren praktijkervaring op te doen, zal ik de nodige steun verlenen aan het Fonds voor Scheepsjongeren. Daarnaast zal ik de samenwerking tussen het maritiem onderwijs en de sector aanmoedigen om jongeren warm te maken voor een taak als behoeder van de zee. VDAB is daarbij met hun maritiem opleidingscentrum in Zeebrugge, een belangrijke partner.

Op Vlaams niveau bestaat een goede clusterwerking waar diverse partners binnen en buiten de overheid (Rederscentrale, ILVO, NGO,...) met elkaar in dialoog gaan om de krachten te bundelen en te komen tot geïntegreerde doelstellingen en gedragen acties. Dit initiatief werd vastgelegd in de opeenvolgende convenanten voor duurzame visserij. Ik zal een nieuw geactualiseerd convenant voor de volgende 5 jaar opmaken om deze clusterwerking verder te zetten.

De samenwerking met de wetenschappelijke instellingen moet intensief verder gezet worden om de sectoren te ondersteunen in hun ontwikkeling en toekomstmogelijkheden. Een *fisheries-science partnership* is primordiaal om de link tussen beleid, sector en onderzoek een stevig fundament te geven. Het ILVO neemt hierin een cruciale rol op. Innovatie is noodzakelijk en drijft de diverse transitie aan. Prioritair zijn onder meer de aanpassing en hervorming van het GVB, de verdere vermindering van de impact via verbeterde selectiviteit, reductie van de bodemberoering en een verbeterde energie-efficiëntie, de verdere uitbouw van de datarevolutie, *real time* data en de ondersteuning door artificiële intelligentie. Ook de onderbouwing van de positie van de visserij binnen de blauwe economie is noodzakelijk. Voor acties met of richting permanente systemen, wordt de koppeling voorzien onder OD3 'instrumentarium'.

Ik ondersteun de inzet van EFMZVA-middelen voor doelstellingen die de sector moeten wapenen voor de toekomst, zowel economisch als sociaal, klimaatgericht of in relatie tot de mariene ruimtelijke planning. Ik verdedig de visserij in haar bestaansrecht en initieer onderzoek en haalbare trajecten naar de toekomst toe (bijvoorbeeld voor vernieuwing, alternatieve brandstoffen/electrificatie of visserijmogelijkheden binnen windmolenparken). Ik vertegenwoordig de visserij binnen de relevante overlegstructuren (zowel Belgisch, Europees of internationaal).

1.2.3 OD 3 Instrumentarium, tractering, marktcertificatie en maatschappelijke waarde

De complexiteit van het GVB, de controlevereisten en dataverzameling, het regionale netwerk per zeebekken, de interactie met de blauwe economie, de ruimtelijke planing of

de natuurcomponenten stellen toenemende eisen aan zowel de werking en complementariteit van de systemen. Ook de onderliggende *data drivers* of de gedifferentieerde output en transparantie naar een veelvoud aan gebruikers, ook in het licht van de internationale besprekingen, moet afdoende kunnen beantwoord worden. Binnen het geïntegreerd beheer en de toenemende kennis van onze zeeën en oceanen, dient de visserijsector mee te evolueren om zo haar positie te kunnen onder- en uitbouwen. Dit is van toepassing doorheen de volledige keten, waar een volledige digitale tracering de nieuwe maatstaf wordt. Dit draagt bij tot een transparante marktwerking en versterkt de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de vissers en stakeholders als *guardians of the sea*. Deze aspecten komen samen tot uiting in Visserij Verduurzaamt. Dit langlopend Belgisch initiatief vormt de kapstok voor de certificatie en publieke betrouwbaarheid van de visserijsector en haar visproducten.

Ik stimuleer de uitbreiding, integratie en automatisering van de systemen en programma's zodat dit behapbaar blijft en voldoet aan de vereisten en uitgebreide standaarden. Dat vertaalt zich op diverse vlakken, onder meer in de programma's voor dataverzameling en visserijcontrole, de uitbouw van monitoring voor precisievisserij, de digitale tracering van de visproducten van zee tot bord, de kartering van de visserijactiviteiten en de impact richting de blauwe economie of het ecosysteem. Ik ondersteun de verdere uitbouw van Visserij Verduurzaamt als duurzaamheidserkenning voor de Vlaamse visserijketen met Valduvis als onderliggende tool, alsook de uitrol ervan tot bij de consument.

1.2.4 OD 4 Aquacultuur

Aquacultuur blijft een speerpunt binnen de duurzame voedselstrategie, maar een goede realiteitszin is noodzakelijk binnen onze Vlaamse context. Het economisch klimaat rond de productie-ontwikkeling blijkt namelijk behoorlijk afwachtend. Het is belangrijk om nieuwe productie, hoogwaardige producten of de gunstige locaties en clusters verder te activeren. Het Nationaal Strategisch Plan Aquacultuur dient hier als leidraad, waarbij we ook deze beleidsperiode een actualisatie voorzien. De mogelijkheden voor aquacultuur in onze kustzone moeten verder verkend worden. Er wordt onderzocht of de Vlaamse en federale wetten en regels mee geëvolueerd zijn of vertaald zijn vanuit de Europese wetgeving. Vlaanderen onderzoekt ook de implementatie van de wet- en regelgeving in onze buurlanden om de eigen wet- en regelgeving te optimaliseren in het kader van het *level playing field* van de sector.

Innovatie, kennis en samenwerking is van cruciaal belang voor de verdere ontwikkeling van de aquacultuursector en dit via onze doorgedreven kenniscentra, met het ILVO als belangrijke partner. Optimalisatie van producten en productiemethoden, kwaliteit en veiligheid van de eindproducten, verbetering van de beleidsinstrumenten en kennisoverdracht dragen allen bij tot de integrale sectorontwikkeling met de versterking van elke, en alle, stakeholders.

Ik zal initiatieven tot de verhoging van de productieve capaciteit en de mogelijkheden voor het meervoudig ruimtegebruik op zee en op land ondersteunen. Daarnaast moet in functie van de ontwikkeling en het optimaliseren van productie ook de uitbouw van onze hoogwaardige kennis en technologische expertisecentra verdergezet worden.

1.2.5 OD 5 Het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur

We maken efficiënt gebruik van de steunmogelijkheden vanuit het operationeel programma van het Europees Fonds Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA) om de duurzame transitie op sociaal, economische en ecologisch vlak optimaal verder te zetten. Het Financieel Instrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector (FIVA) voorziet in de (co-)financiering. Onze sectoren zijn gebaat met realisaties dus we stimuleren de actoren om de aanwezige mogelijkheden optimaal te benutten. De ervaringen uit deze periode nemen we ook mee naar het volgende visserijfonds (periode 2028-2034). Er wordt afgestemd met overeenkomstige ondersteuningsmechanismen (OVIS, federaal,...) om zo de efficiëntie en effectiviteit van de steunmaatregelen te verhogen.

Ik zal mijn focus houden op de belangrijke transitie en de initiatieven ondersteunen die noodzakelijk zijn voor de leefbaarheid en toekomst van visserij en aquacultuur. Innovatie, modernisering en adaptatie aan het meervoudig gebruik van de mariene ruimte of de aquatische mogelijkheden aan land, zijn hierbij essentieel. Daarbij blijven veiligheid, levensomstandigheden, energie-efficiëntie, selectiviteit en het herstel en de instandhouding van aquatische biologische rijkdommen prioriteit. Ik heb ook aandacht voor verwerking en afzet en de versterking van de lokale visserijgemeenschappen aan de kust, zoals bepaald in het operationeel programma EFMZVA. Dit laatste zit vervat in de strategie van de plaatselijke groep 'Zeebonk' die onder het EFMZVA is opgericht. Met de projecten die voortkomen uit 'Zeebonk' leggen we ook een duidelijke link tussen visserij- en aquacultuurgemeenschap en de toeristische sector, jeugd, educatie en erfgoed.

VII. BELEIDSVELD II: PROMOTIE LANDBOUW, TUINBOUW EN ZEEVISSERIJ

1. Inhoudelijk structurelement 1 : Promotie zeevisserij

1.1 Prestatie-indicatoren

Benaming	Het bereik van het platform Lekkervanbijons als maatstaf voor de voorkeur van de Vlaming voor producten van bij ons.
Definitie	VLAM heeft als decretale opdracht de Vlaming bewust te helpen kiezen voor producten van bij ons. Het vlaggenschip hierbij is het platform Lekkervanbijons, waar de Vlaming inspiratie vindt voor zijn keuze. Het aantal bezoekers dat de weg vindt naar Lekkervanbijons is hiervoor een goed meetbare maatstaf.
Relevantie	VLAM trekt de aandacht van de Vlaamse consumenten op de Vlaamse voeding via de koepel Lekkervanbijons. Dit gebeurt via inspireren en storytelling, waarbij ook aandacht gaat naar de inspanningen die de Vlaamse producenten leveren op het vlak van kwaliteit en duurzaamheid. Bovendien richt dit platform zich op diverse doelgroepen, gaande van consumenten tot B2B-partners uit retail en horeca. Ook voor spelers uit de korte keten vormt dit platform een unieke kans om een ruim publiek te bereiken. Dit platform wordt pas relevant bij een voldoende groot bezoekersaantal.
Berekeningswijze	VLAM volgt via <i>Google Analytics</i> continu het aantal bezoekers, evenals de kwaliteit van de bezoeken a.d.h.v. de bezoektijd en het aantal pagina's dat een bezoeker bekijkt.
Bron	Data komen uit <i>Google Analytics</i> . VLAM verwerkt deze tot een rapport.
Meetfrequentie	Per kwartaal

1.2 SD 2 Lekker van bij ons

VLAM zet Vlaanderen als voedselregio op de kaart. Daarbij wordt het Vlaamse vakmanschap van de spelers in onze visserijsector, zowel lokaal als internationaal, in de kijker gezet. In functie van de resultaten van de Vlaamse Brede Heroverweging hervormen we het VLAM.

Binnenland

In het binnenland betekent dit dat VLAM een gezonde voorkeur installeert voor seizoensgebonden visserijproducten van bij ons, zodat de Vlaming gevarieerd en lokaal eet en de visserijsector er wel bij vaart.

VLAM wil dit realiseren door een sterke Vlaamse reflex te creëren waarbij de Vlaming fier is dat hij bewust kiest voor producten van bij ons. Het vlaggenschip hierbij is en blijft 'Lekker van bij ons'.

De Vlaming wordt begeleid naar een gezond, evenwichtig en duurzaam voedingspatroon met lokale producten, waarbij genieten centraal staat. VLAM wil in die context ook inzetten

op het correct informeren en inspireren van consumenten en voedingsprofessionals, zodat de voedselvaardigheden van de Vlaming versterkt worden. Tegelijk wordt het verhaal achter het product verteld en krijgt het product een gezicht, namelijk het gezicht van de lokale visser. VLAM schakelt ook B2B-partners in om zijn doelen te bereiken en het aandeel lokale visserijproducten in retail en horeca te vergroten. Waar mogelijk wil VLAM zijn kennis en inspiratie ten dienste stellen van scholen en van initiatieven met betrekking tot schoolmaaltijden.

VLAM focust in zijn communicatie specifiek op lokaal geproduceerde producten met een lage klimaat- en milieu-impact. Zo zal VLAM de Vlaming blijven stimuleren om te kiezen voor seizoensvissen van bij ons. Ook duurzaamheidsinitiatieven binnen de sector zoals de erkenning 'Visserij Verduurzaamt' zullen een speerpunt in de communicatie vormen. Ik zal VLAM vragen nog meer in te zetten op promotie van het seizoensgebonden aanbod en om de variatie van vis van bij ons bekender te maken.

Buitenland

In het buitenland zal VLAM Vlaanderen positioneren als hoogkwalitatieve, dynamische en innovatieve productieregio van visserijproducten, met Vlaamse branding. VLAM bouwt hiervoor op zijn jarenlange knowhow in exportpromotie voor visserijproducten en kennis van de visserijsector. In een wereld die sterk geglobaliseerd is, legt VLAM de focus op de Europese markt.

Kenniscentrum

VLAM blijft zich tot slot ontwikkelen als kenniscentrum en verzamelt hiertoe unieke data die inzicht geven in consumentengedrag, positionering van onze producten en mogelijke afzetmarkten. Zo kunnen Vlaamse bedrijven zich dankzij deze marktinformatie, vraaggestuurd ontwikkelen. Met zijn inzichten en objectieve data vraag ik VLAM mee te werken aan divers beleidsondersteunend werk.

VIII. LIJST AFKORTINGEN

AI	Artificiële Intelligentie
BT	Bruto-tonnenmaat
B2B	Business-to-business
EFMZVA	Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur
EU	Europese Unie
FIVA	Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector
GVB	Gemeenschappelijk Visserijbeleid
ICES	International Council for the Exploration of the Sea
ILVO	Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek
Kg	kilogram
KMO	Kleine of Middelgrote Onderneming
kW	Kilowatt
NGO	Niet-gouvernementele Organisatie
SALV	Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij
SSAQ	Strategische Stuurgroep Vlaams Aquacultuurplatform
VAP	Vlaams Aquacultuurplatform
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VK	Verenigd Koninkrijk
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing

IX. BIJLAGE: UITTREKSEL UIT DE REGELGEVINGSAGENDA

Soort initiatief	Aard	Titel	Korte omschrijving	Planning	Adviezen of raadplegingen	Betrokken instanties VO
SD 1. Een leefbare, bloeiende en moderne visserij- en aquacultuursector als essentiële schakel binnen een sterke ketenwerking						
OD 1 Het Europees gemeenschappelijk visserijbeleid, internationaal en horizontale kaders						
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005 tot de instelling van een visvergunning en houdende tijdelijke maatregelen voor de uitvoering van de communautaire regeling inzake de instandhouding en de duurzame exploitatie van de visbestanden	Er wordt onderzocht of het huidige systeem van visvergunningen kan vereenvoudigd worden als onderdeel van een regeringsbreed project rond administratieve vereenvoudiging en vermindering regeldruk en welke invloed dit zal hebben op het collectief benuttingssysteem op vlak van visquota.	2025-2026		
Nieuw beleidsinitiatief	Regelgeving	Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 december 2012 houdende de invoering van een puntensysteem	Aanpassingen ten gevolge van wijzigingen aan de Europese regelgeving	2025-2026		

		voor ernstige inbreuken in de zeevisserij				
OD 2 Geïntegreerde, duurzame visserij met het oog op de toekomst						
OD 3 Instrumentarium, tracering, marktcertificatie en maatschappelijke waarde						
OD 4 Aquacultuur						
OD 5. Het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur						